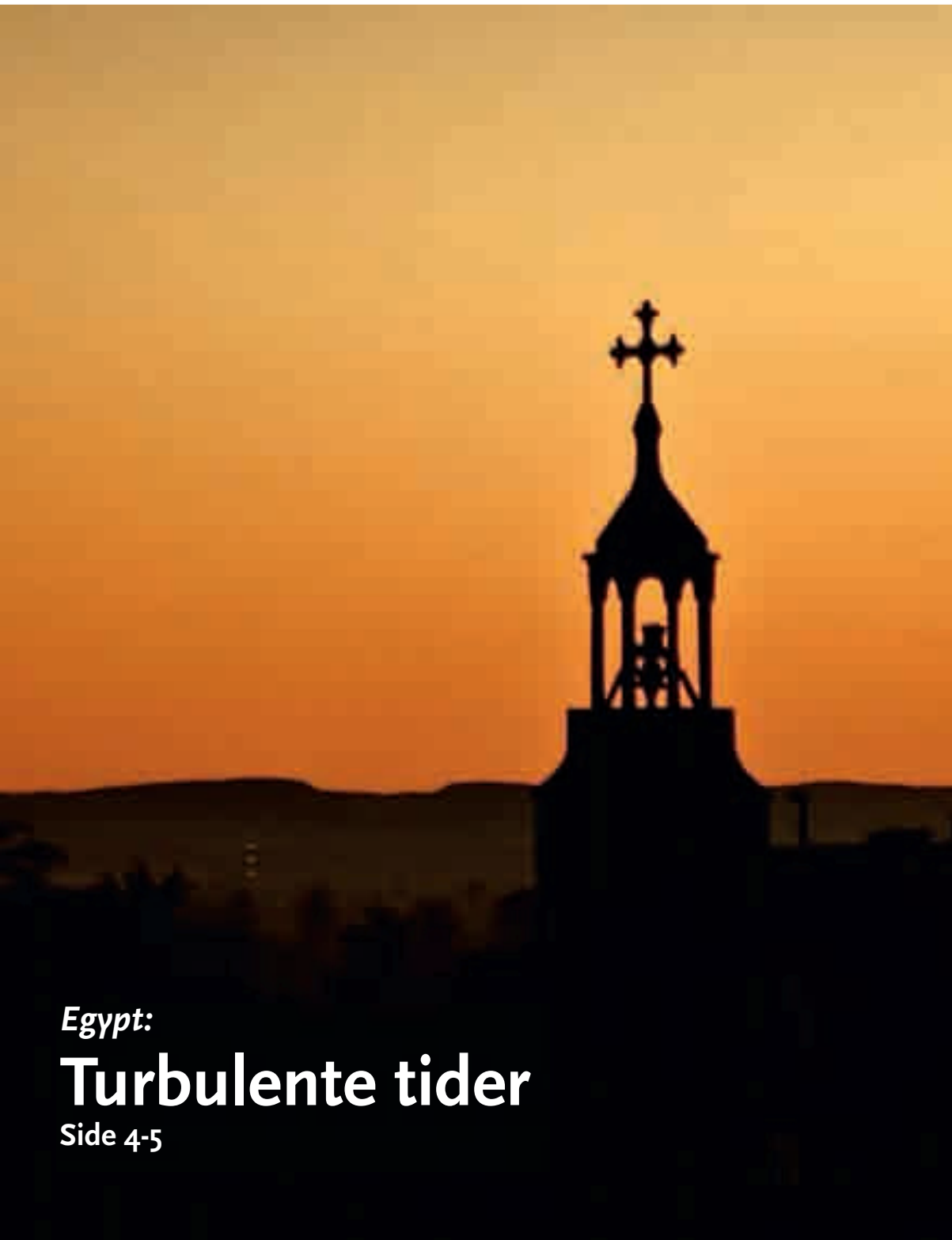

MAGASINET

stefanus

TIDL. ROPET FRA ØST
42. ÅRGANG – NR. 5 / SEPTEMBER 2012

Egypt:

Turbulente tider

Side 4-5

BURMA

Aung Myo Min kan endelig reise hjem

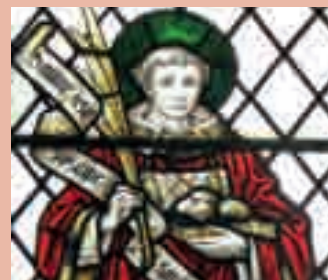
Side 6-7

HVITERUSSLAND

Når kirkegjengere blir aktivister

Side 8-9

STEFANUS

Reidar Hvalvik om Stefanus i kirkelig tradisjon

Side 12-13

SPENNENDE HØST

Fakkeltog, Mamma Maggie-besøk & Stefanusprisen

Side 15

LEDER

Synspunkter på lederen kan sendes direkte til:
baw@stefanus.no

Pakistans terroriserende blasfemilover

Pakistanske muslimers håndheving av de såkalte blasfemilovene er en skamplott både for landet og majoritetsreligionen. I de siste dagene har vi på nytt blitt minnet om hvordan blasfemilovene gir seg utslag i politisk galskap og religiøst motivert ondskap. Den 18. august i år ble en elleve år gammel pike, Rimsha Masih, med Downs syndrom, fengslet fordi hun skulle ha vanhelliget Koranen. Rimsha ble umiddelbart satt i arrest, og en retts sak mot henne er ventet i løpet av høsten. Episoden har ført til at nærmere tusen kristne har flyktet fra nabolaget der jenta bodde, i frykt for at fanatiske muslimske naboer skal gå til angrep og brenne ned hjemmene deres i en organisert hevnaksjon.

En drøy uke etter at Rimsha ble arrestert har man funnet en annen elleveåring, en kristen gutt, lemlestet og drept. Samuel Yaqoob ble funnet brent til døde. Leppene, nesene og magen var skåret vekk, og politiet undersøker om også han er maltraktet og drept for å ha krenket Koranen, ifølge avisen Indian Express.

Disse to eksemplene er bare noen få av en avgrunnsdyp praksis som setter Pakistan i front når det gjelder religiøs diskriminering, religiøst motivert vold og religiøs ekstremisme. I 2010 gikk over tusen mennesker til angrep på det «kristne kvarteret» i Gojra, Punjab. Ti kristne ble brutalt drept. Dette beskriver bare toppen av isfjellet. Moderate deler av det politiske miljø i landet har søkt å bedre på forholdene, men blasfemilovenes onde spiral synes ikke å la seg stoppe. I 2008 utpekte man en egen minoritetsminister, Shahbaz Bhatti (romersk-katolsk kristen). Den 2. mars 2011 ble han skutt og drept av islamister på grunn av sitt arbeid for likeverd og motstand mot blasfemilovene.

Pakistan er en islamsk republikk og har dermed islam som statsreligion. Ingen av landets lover må komme i konflikt med sharia. Religionsfriheten er bare delvis anerkjent gjennom loverket. Det finnes en rekke tilleggslover som virker klart diskriminerende mot både kristne, hinduer og ahmadiyyamuslimer. Bruken av Pakistans blasfemilover bidrar til å utvikle intoleranse og underminerer de religiøse minoritetenes juridiske og sosiale status. Pakistans blasfemilov,

den beryktede paragraf 295, fastsetter livstidsdom for å vanhellige Koranen eller krenke religionsstifteren Mohammads navn i ord og handling.

Et stort antall imamer, religiøse ledere, koranskoler og tekstbøker i de offentlige skoler, men også svært mange politikere, er med på å fremme bruk av vold og terror som en del av strategien for å beholde Pakistan som et «rent islamsk samfunn». Pakistan betyr da også «de renes land». Det er svært vanlig, over store deler av landet, at rettsaker mot kristne trues av enorme folkemengder og et stort oppmøte fra lokale religiøse ledere – i den hensikt å true dommerne til å dømme stikk i strid med loverket eller dommerens alminnelige rettferdighetsans.

Etter vår mening er det viktig at menneskerettighetsutviklingen generelt, herunder den ustoppelige legitimeringen av religiøst forankret vold og terror som landets blasfemilover synes å innby til, må følges med den aller største årvåkenhet. Norge har ifølge Norads nettsider gitt nærmere 7 milliarder kroner i bistandsmidler til Pakistan siden 1969. I 2011 var den direkte bistandsstøtten (såkalt bilateral støtte) på 169 millioner kroner. Rundt 25% av midlene gikk til hjelp for å utvikle såkalt «godt styresett». Alt tyder på at denne andelen av midlene kunne tredobles. Uten godt styresett, religionsfrihet, etnisk likeverd og ytringsfrihet vil man aldri få bukt med helseproblemer, den overveldende fattigdommen eller analfabetismen. Roten til Pakistans elendighet ligger nemlig forankret i en gjennomgående destruktiv politisk praksis og et manglende ønske om likeverd for alle mennesker. Dessuten: En nærmest overnasjonal fortolkning av majoritetsreligionen, som gir rom for ideologisk å kunne legitimere ønsket om å ødelegge andres liv – med både egen og Allahs vilje.

Bjørn A. Wegge
Generalsekretær
Stefanusalliansen

Utgiver Stefanusalliansen
(tidl. Norsk Misjon i Øst)
Ansvarlig redaktør Bjørn A. Wegge
Redaktør Gisle Skeie
Redaksjon Jon-Geir Dittmann,
Elisabeth Engelsen og
Hilde Skaar Vollebæk

Design og trykk Kai Hansen Trykkeri
Forside Ingvar A. Isene (side 4-5)
Opplag 18 000
Kontor Trondheimsveien 137
Postadresse P.b. 6603 Rodeløkka, 0502 Oslo
Telefon 23 40 88 00
Telefaks 23 40 88 01
E-post post@stefanus.no

Hjemmeside www.stefanus.no
Styreleder Reidulf Stige
Repr.skapsleder Lars Inge Magerøy
Org. nr. 970276432
Bankgiro 3000 14 57922 Gavekonto
Revisor BDO AS

Ny høring og ny appell for Nadarkhani

Den dødsdømte pastoren Youcef Nadarkhani (34) trenger din hjelp i forkant av en ny rettshøring.

Youcef Nadarkhani, pastor i en kristen husmenighet i Iran, har sittet fengslet i snart tre år på grunn av sin kristne tro. Vi har ved to tidligere anledninger appellert for Nadarkhani, og vi vil igjen be deg heve stemmen på vegne av vår iranske bror.

Ikke la iranske myndigheter slippe unna med dette grove menneskerettighetsbruddet – skriv til Irans justisminister i dag og krev Nadarkhanis løslatelse!

Nadarkhani ble først arrestert i oktober 2009, etter å ha protestert mot islamundervisningen barna hans måtte delta i på skolen. Han har siden blitt idømt dødsstraff i både provins- og høyesterett på grunn av apostasi, det vil si frafall fra islam. Nadarkhani, som vokste opp i en muslimsk familie, sier han aldri hadde noen tro før han ble kristen, og at han derfor ikke kan straffes for frafall. Han er flere ganger blitt tilbudt frihet mot å frasi seg sin kristne tro, noe han konsekvent har nektet.

Ny sak

Den 8. september er Nadarkhanis sak på ny oppe i provinsretten i Gilan. Dette er antageligvis på grunn av stort internasjonalt press på iranske myndigheter om å rette seg etter anerkjente menneskerettigheter. Det ryktes at Nadarkhani vil bli stilt overfor nye anklager, sannsynligvis forbrytelser mot den nasjonale sikkerheten. Ved å basere seg på politiske anklager fremfor religiøse, kan Iran forsøke å unngå oppmerksomhet mot den kritikkverdige trosfrihetssituasjonen i landet.

Ved godt mot

Til tross for en utfordrende hverdag i fengselet, er Nadarkhani etter forholdene i god form og ved godt mot. Hans

kone og to barn (se bildet) får besøke ham annenhver uke, men de lever i konstant frykt for fremtiden. Nettverket til Nadarkhani har bedt oss hjelpe til i forkant av den nye rettssaken – la oss igjen vise iranske myndigheter at vi følger med. Skriv til den iranske justisministeren i dag og krev Nadarkhanis løslatelse!

Klikk deg inn på www.stefanus.no – der finner du appellbrevet og nødvendig informasjon.

Oppdatering

Forrige appellsak handlet om den pakistanske, kristne politikeren Saleem Khursheed Khokhar. Han mottok en rekke drapstrusler etter å ha forsvart religiøse minoriteters rettigheter. Nå har han fått innvilget økt beskyttelse fra pakistanske myndigheter, etter at en internasjonal kampanje med dette formål ble iverksatt i juni i år. Takk for din innsats!

*Med vennlig hilsen Kristin Storaker
Menneskerettighetsrådgiver i Stefanusalliansen*

Bli appellvenn!

SMS: Send ROP til 2377 (koster 3 kr per melding du mottar/sender)
E-POST eller BREV: Meld deg på via våre nettsider, www.stefanus.no, send e-post til post@stefanus.no eller ring oss på tlf. 23 40 88 00

Turbulente tider

Susan Williams (pseudonym) er en ung kvinne, bosatt i Kairo. Hun følger den politiske utviklingen tett – og er opptatt av situasjonen for kopterne i de fattige områdene i Øvre Egypt. I det siste året har små konflikter mellom muslimer og kristne stadig eskalert ut av kontroll, uten at lokalsamfunn eller myndigheter har klart å stagge voldsutbruddene. Ofte blir utenforstående koptere kollektivt straffet ved at husene deres brennes ned og butikkene deres plyndres. Samtidig pågår flere viktige, men uoversiktlige politiske prosesser i Egypt. Susan Williams gir oss her sine observasjoner.

Krangel fikk tragiske følger

President Mohammad Mursi, med bakgrunn fra Det muslimske brorskap, ble innsatt som president den 30. juni i år. I sin plan for de første 100 dagene som president, lovet han blant annet å gjenopprette lov og orden. Men den 26. juli brøt det ut nye voldshandlinger mellom kristne og muslimer i landsbyen Dahshour, sør for Kairo. Det som begynte med en krangel mellom den kristne innehaveren av et renseri, Sameh Yousef, og en muslimsk kunde, fikk etter hvert katastrofale følger.

Krangelen utviklet seg til slagsmål, og Yousef og familien barrikererte seg inne i huset. Omringet av en rasende mobb, kastet Yousef ut hjemmelagde brannbomber for å skremme mobben vekk. Men en av molotovcocktailene traff en ung, forbigående gutt, muslimske Mouaz Mohamed Hassan.

Fem dager senere døde Hassan av brannskadene. Samme dag hentet politiet den lokale presten, Fader Takla Abd Al Sayed, og ba alle kristne i Dahshour om å evakuere, fordi politiet mente de ikke var i stand til å beskytte dem mot den rasende folkemengden. Over 500 kristne flyktet fra landsbyen.

– Redde og ydmyket

Samme kveld, rett etter at Hassan ble begravd, prøvde en stor folkemengde å angripe den lokale St. George-kirken. Politistyrkene klarte å avverge angrepet på kirken, men stoppet ikke mobben fra å plyndre og tenne på hjemmene og butikkene til kristne familier. Skadene er anslått til over en million egyptiske pund.

Den 9. august bestemte guvernøren i Giza at de som hadde fått hjem og butikker ødelagt, skulle få 10 000 egyptiske pund som kompensasjon. De koptiske familiene flyttet tilbake til Dahshour, men mange ble nødt til å dele hus med andre familier. For de fleste berørte dekket ikke den økonomiske kompensasjonen skadene de er blitt påført. En koptisk mann sa til Al Jazeeraas reporter: – Vi føler oss redde og ydmyket, hva skal vi reise hjem til?

Forverret situasjon?

– Situasjonen for koptere i Egypt er verre nå enn den var før revolusjonen, sier Nagib Goubail, leder for Den egyptiske organisasjonen for menneskerettigheter. – Fortsatt blir mange koptere diskriminert og utestengt, og angripere blir ikke stilt for retten og dømt.

Den kristne menneskerettighetsadvokaten Athanthis Williams ser annerledes på det:

– Kristne opplever det samme som de gjorde under Mubarak, det er verken blitt verre eller bedre. Likevel, flere kvinner rapporterer at de det siste året oftere er blitt trakassert av islamistiske menn hvis de ikke dekker til håret.

Politiske og juridiske kruspring

Situasjonen for Egypts fremtidige grunnlov og parlaments stilling er fortsatt uavklart, og forvirringen brer stadig om seg. 4. juni besluttet Høyesterett å oppløse parlamentet, etter å ha kommet fram til at en tredjedel av parla-

Hvilken vei går Egypt under Mohammad Mursi? (Foto: Jonathan Rashad, Creative Commons)

Kveldsstemming i Øvre Egypt. (Foto: Ingvar A. Isene)

mentsmedlemmene var oppnevnt i strid med grunnloven. President Mursi tok først den oppsiktsvekkende avgjørelsen å gjeninnsette parlamentet, noe som førte til sinte reaksjoner i mer liberale kretser og blant koptere. Høyesterett overkjørte Mursis beslutning, og presidenten har nå uttalt at nye parlamentsvalg vil komme to måneder etter at den nye grunnloven er vedtatt.

– Det forrige parlamentsvalget skjedde før andre enn Det muslimske brorskap og salafistene rakk å organisere seg. Jeg tror de vil miste mange av sine representanter i det neste parlamentsvalget, sier Athanthious Williams.

Men også prosessen fram mot en ny grunnlov står i stampe. Det første utvalget som skulle forfatte grunnloven, ble oppløst av domstolen. Blant det nåværende grunnlovsutvalgets 100 medlemmer, har bare fire medlemmer koptisk bakgrunn. 67 medlemmer er tilknyttet islamistiske partier. Denne skjevheten har gjort at Høyesterett vurderer å oppløse også dette grunnlovsutvalget.

Tar dem ikke seriøst

I vår lovte Mursi å utnevne flere koptiske ministre og en koptisk visepresident. Likevel endte Nadia Zakhary, minister for vitenskapelig forskning, opp som eneste kopter i den nye regjeringen.

– Som menneskerettighetsaktivister og jurister krever vi at politikerne slutter å holde oss for narr. Det er umulig å ta disse prosessene seriøst lenger, sier Goubrail.

Han ser alvorlig på utviklingen framover:

– Hvis islamistene lykkes i å definere grunnloven ut fra sharia, vil det begrense trosfriheten for blant annet konvertitter.

Bakgrunn og bosted avgjørende

Bosted og økonomisk bakgrunn betyr mye for hvordan den enkelte kopter vurderer den politiske situasjonen. Peter Rizek, en koptisk aktivist, sier:

– I bydelene Al Mataryia og Ain Shams, nordvest i Kairo, merker vi ikke så mye til at islamistene har kommet til makten. Her bor det rundt 4 000 kristne familier. Heller ikke våre muslimske naboer stemte på islamistene under presidentvalget. Samtidig kan holdningene være annerledes i mer fattige, overbefolkede bydeler i Kairo. I bydelen Imbaba, sør for bykjernen, ble flere kirker påtømt i fjor. Her er folk mer vare for endringer, og de er redde for å tape det lille de har. Det forklarer hvorfor vold mellom kristne og muslimer stort sett skjer i slike områder, sier Peter.

Egypt står overfor økende økonomiske utfordringer, og arbeidsledigheten øker mens turistnæringen har sunket dramatisk.

– Folk har akseptert at Det muslimske brorskap nå sitter ved makten, og dagene går med til å finne arbeid eller prøve å beholde de jobbene de har, sier Melad Thabet, en ung lærer fra Minya i Øvre Egypt. I landsbyen hans var det flere tilløp til vold mellom kristne og muslimske innbyggere i fjor.

– Folk har på mange måter gitt opp å diskutere politikk. Det råder en nesten apatisk likegyldighet, mens man ventet på bedre dager.

Menneskerettighetsaktivisten Goubrail jobber for å hindre at koptere skal miste troen på en framtid i Egypt og emigrere:

– Det er nå vi må bli værende! Det er bare hvis vi organiserer oss og står sammen at vi kan utfordre denne utviklingen.

Oversettelse/bearbeidelse: Hilde Skaar Vollebæk

Reformer og utfordringer

Det er juni 2012 i Thailand. Jeg sitter og diskuterer prosjektdetaljer med Aung Myo Min, lederen for Human Rights Education Institute of Burma (HREIB). Det er en litt mer oppglødd stemning enn normalt når vi arbeider med strategi og budsjett.

Tekst: Stig Kaarstad

Midt i arbeidet lener Myo seg tilbake i stolen.

– Tenk på dette, Stig. For to år siden satt vi her og var bekymret for våre medarbeidere som var fengslet i Burma. I år sitter noen av dem i parlamentet!

Myo har nettopp fått et offisielt invitasjonsbrev som ønsker ham velkommen tilbake til sitt hjemland, Burma. Som en av aktivistene under studentopprøret i 1988 har han vært tvunget til å leve 24 år i eksil. Han arbeidet flere år i menneskerettighetsorganisasjoner for å prøve å hjelpe sitt hjemland, blant annet i Amnesty International. Men i 2002 begynte han å miste motet, forteller han.

– Det var så tungt hele tiden å fokusere på det som var negativt i Burma: Drap, tortur, systematiske overgrep og undertrykkelse. Jeg fikk lyst til å gjøre noe positivt for mitt folk, og da kom jeg på ideen om å undervise om menneskerettigheter og om hvordan et godt og velfungerende samfunn ser ut.

Alvor under latteren

I 2009 hadde jeg det privilegium å få være med på en ukes undervisning i regi av HREIB. Underviserne hadde en åpen og inkluderende stil. Det var mye latter og moro. For å illustrere alvorlige temaer, slik som korrupsjon og diskriminering, ble det brukt leker og aktiviteter. Flere av ungdommene gav uttrykk for at dette var noe helt nytt. I Burma foreleser lærerne, uten å åpne for spørsmål. Her fikk de delta på en helt annen måte; de fikk dele sine egne tanker om fremtiden.

Men under all latteren var det ikke vanskelig å finne alvoret. De spurte: «Hvordan kan vi bringe dette videre til Burma? Hvordan undervise om menneskerettigheter uten å bruke ordet menneskerettighet? Hvordan skjule dokumentene for politi og militære, hvis vi blir stoppet og ransaket?»

Frihet tar tid

I 2012 er aktivitetene som tidligere fant sted i Burmas naboland, nå flyttet inn i landet. Etter valget i 2010 har regjering og parlament vist en unik vilje til å åpne opp landet og gi mer frihet til folket. Kursing i menneskerettigheter finner nå sted i Rangoon og Mandalay, og våre prosjektpartnere arbeider hardt for å holde følge med den raske utviklingen.

De positive endringene er mest synlig sentralt i Burma, spesielt i de store byene. I de etniske delstatene, som vi finner i grenseområdene mot Bangladesh, India, Kina og Thailand, er det et helt annet bilde. Selv om det er underskrevet flere nye våpenhvileavtaler, så er hæren fortsatt til stede, og overgrep finner fortsatt sted. For eksempel i Kachin-delstaten, hvor det er områder med væpnet konflikt etter at den mangeårige våpenhvilen ble brutt i fjor. Mange tiår med urettferdige lover og undertrykkelse blir ikke borte i en fei.

Forsiktig optimist

Myo Min mener at vi skal vise en forsiktig optimisme i møtet med utviklingen i landet. Det er fortsatt en lang vei å gå før Burma er i nærheten av et åpent og inkluderende samfunn. Han forteller at han i mange år har misunt sine naboer i Asia. På flyplasser har han sett filippinere og andre asiater lyse opp når de møter sine landsmenn i utlandet.

Myo Min er forsiktig optimist med tanke på fremtidens Burma. (Foto: Stig Kaarstad)

For første gang kan menneskerettighetskursene arrangeres inne i Burma, ikke over grensen i Thailand. Engasjerte deltagere på det første kurset i Mandalay. (Foto: HREIB)

– Når vi burmesere hører at noen snakker burmesisk, så blir vi engstelige og går bort. Tenk om det er folk fra hæren eller politiet vi møter! Kanskje er det en av indikasjonene på at Burma er på rett vei; den dagen vi våger å gå våre landsmenn i møte uten å være redde.

Endelig tilbake

Etter at jeg møtte Myo i juni, reiste han inn i Burma for første gang på mange år. Han hadde med seg brevet han fikk fra en av ministrene i den nye regjeringen, slik at han ikke skulle bli arrestert, siden han fremdeles står på politiets svarteliste. Han fikk møte sin mor igjen, og han fikk feire sin egen bursdag i hjemlandet.

Små, hverdagslige ting. Som så lenge har vært utenkelige for ham, men som nå er blitt virkelighet. Det må være godt for Myo å se at dette som han har arbeidet for i mange år, faktisk finner sted.

Stefanusalliansen har siden 2007 samarbeidet med Human Rights Education Institute of Burma om opplæring i menneskerettigheter for burmesere. Dette er ikke blitt mindre aktuelt i tiden etter valget i 2010, mens demokratiet sakte vokser frem. Prosjektene handler om å kurse burmesere – særlig minoritetsfolk – i grunnleggende menneskerettigheter. Foruten kursene har det vært laget informasjonsfilmer o.l. med menneskerettslige temaer som vold mot kvinner, religiøs toleranse og demokratiske valg.

Kristne og politikk i **Hviterussland**

I Polen og Litauen viste den katolske kirke seg som et sterkt samlingspunkt for politisk motstand mot det kommunistiske diktaturet.

Tekst og foto: Geraldine Fagan

Men nabolandet Hviterussland – Europas Sovjet-lignende «siste diktatur» – har ingen kirke som er knyttet til den nasjonale identiteten. Vi tenker gjerne at aktive kristne i Hviterussland er ortodokse, men i virkeligheten er de ganske jevnt fordelt på ortodokse, katolske og protestantiske kirkesamfunn.

President med kontroll

President Aleksander Lukasjenko har funnet det ganske enkelt å holde hviterussiske troende under kontroll. Han opptrer som de ortodokse og katolske kirkesamfunns «høye beskytter», og stiller seg på den måten over de kirkelige hierarkiene. Når det gjelder de protestantiske samfunnene, er undertrykkelsen langt mer direkte, ikke minst gjennom den svært restriktive religionsloven fra 2002.

Man kunne kanskje ha forventet at disse protestantene ville konfrontere Lukasjenkos regime. Men den dominerende, protestantiske teologitradisjonen har foretrukket det nytestamentlige rådet fra Romerbrevets trettende kapittel: «Enhver skal være lydige mot de myndigheter han har over seg. For det finnes ingen myndigheter som ikke er fra Gud, og de som finnes, er innsatt av Gud.» Men samtidig med at restriksjonene på samvittighetsfriheten økte, i kjølvannet av religionsloven fra 2002, økte også mange protestanters ubehag ved å støtte politiske tiltak som i realiteten ville ødelegge menighetene deres.

Ansopret til handling

Trosinspirerte protester for frihet og demokrati dukket først opp som svar på presidentvalget i mars 2006. Valget ble kraftig kritisert av internasjonale observatører. Og etter at Lukasjenkos seier ble kunngjort, bar demonstranter bannere gjennom Minsk's gater, nå med ganske andre nytestamentlige sitater: «Salige er de som hungrer og tørster etter rettferdigheten» (Matt 5,6) og «hvor Herrens Ånd er, der er frihet» (2 Kor 3,17).

En demonstrant forteller at da man ba for Hviterussland under det viktigste opposisjonsmøtet etter valget i 2006,

19. desember 2010: Kristne demonstrerer for demokrati utenfor en katolsk kirke. Senere samme kveld fjernet opprørspoliti dem med tvang. Maxim Bujnitski er midt på bildet, med grå jakke og briller.

løftet over halvparten av publikum hendene for å vise at de ville delta. Og neste kveld løftet nesten alle hendene.

Hvordan skjedde denne forandringen? Protestanter beskriver hvordan de ble ansporet til handling. De nådde et punkt hvor de ikke lenger kunne inngå kompromisser med regimet, uten samtidig å inngå kompromisser med seg selv.

Behov for kristen aktivisme

Pavel Kharlantsjuk er en ung pinsevev og skuespiller ved Yanka Kupala-teateret i Minsk. Han tilbrakte ti dager i fengsel for å ha deltatt i de ulovlige protestene i mars 2006. Han protesterte fordi han mente det var galt å endre den hviterussiske grunnloven, for at Lukasjenko skulle få enda en presidentperiode: «På det punktet kunne jeg ikke lenger fortsette. Hvis jeg ikke hadde blitt med i protestene, ville jeg ha løyet for meg selv.»

Anatol Kisel har i mange år vært medlem av en karismatisk, protestantisk kirke i Minsk. I 2004 forsøkte han å stille som uavhengig kandidat i parlamentsvalget, i en liten by med et betydelig protestantisk miljø. Kisel ble diskvalifisert som kandidat, med en svært tvilsom begrunnelse. Kisel innklaget avgjørelsen, men ble avvist av den øverste valgkommisjonen, som antydte at klagen var bygget på beviser som Kisel hadde fabrikkert. Denne erfaringen overbeviste ham om behovet for en kristen aktivisme for demokrati i Hviterussland. «Gud kan ikke utstå løgn», sier Anatol Kisel. «Men ideen om at han er en tryllekunstner, som plutselig skal trekke friheten vår opp av en hatt, er en illusjon.»

Veiskillet kom den 19. desember 2010, natten da Lukasjenko hadde vunnet sitt fjerde presidentvalg. På Uavhengighetsplassen i Minsk knuste opprørspoliti brutalt en fredelig demonstrasjon for demokrati. Hundrevis av personer ble arrestert og internert, blant dem flere fremtredende kristne aktivister. Blant disse var det nå både katolikker og ortodokse, i tillegg til protestanter.

«Gud kan ikke utstå løgn», sier Anatol Kisel.

Pavel Kharlantsjuk: Pinsevev, skuespiller og demokratiforkjemper.

Arrestasjoner og vold

Vital Rimasjevskij og Pavel Sevjarinets er lederskikkelser i det kristendemokratiske partiet, og begge praktiserer ortodoks kristendom. De ble internert i KGB-fengselet i Minsk. Den unge katolikken Maxim Bujnitsjki unngikk så vidt arrestasjon. Sammen med en gruppe demonstranter sang han salmer og ba på en kirketrapp, da opprørspoliti gikk løs på dem med vold (se bildet).

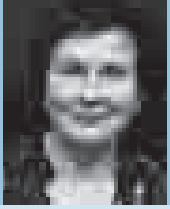
De arresterte tilbrakte juledagen i arrest. På en provisorisk julegudstjeneste i en celle, leste de en preken av Juri Barok, en ung, hviterussisk og katolsk prest som var blitt sendt ut av landet ett år tidligere. I prekenen lovet Barok å feire julegudstjeneste i Betlehem, «for alle som var blitt slått, ydmyket og fengslet på den blodige søndagen i Minsk». Og utenfor samlet folk seg og sang julesanger for de arresterte, med levende lys i hendene.

En understrøm

Vital Rimasjevskij, kristendemokratenes kandidat i presidentvalget, fikk en betinget fengselsdom. Pavel Sevjarinets soner for tiden en treårig dom i en arbeidsleir i det nordlige Hviterussland. Zmitser Dasjkevitsj, en ung pinsevev som leder en av landets største prodemokratiske ungdomsbevegelser, soner en fengselsstraff på to år. Det er frykt for hans helse, fordi han stadig vekker blir plassert i spesielt harde straffeceller.

Enn så lenge forblir den kristne motivasjonen en understrøm i demokratibevegelsen i Hviterussland. Men i økende grad påvirker den også opposisjonens hovedstrøm.

Geraldine Fagan er journalist i Forum 18 News Service og har base i Moskva. Hun leverer jevnlig artikler til Magasinet Stefanus. Les mer: www.forum18.org

Glimt fra verden

ved Elisabeth Engelsviken

BURMA

Kursdeltagere innsatt som parlamentsmedlemmer

To deltagere fra Stefanusalliansens menneskerettighetskurs for burmesiske minoritetsfolk ble i sommer innsatt som parlamentsmedlemmer. Disse to representerer Aung San Suu Kyi sitt parti, National League for Democracy. De

var begge med på det aller første menneskerettighetskurset, som ble holdt i 2007. Innsettelsesseremonien for de nye parlamentsmedlemmene var den 4. juli.

EGYPT

12 dømt til livsvarig fengsel

Den 21. mai ble 12 kristne egyptere dømt til livsvarig fengsel for delaktighet i opptøyer i Abu Qurgas, i Minya, den 19. april 2011. De ble dømt for våpenbesittelse og drap, melder Middle East Concern. Åtte muslimer stod også tiltalt, men alle ble frikjent. Det hele begynte med en opphetet krangel mellom en kristen og flere muslimer om plasseringen av en fartsdump. Men det utartet til kraftige masseopptøyer, hvor en mobb satte fyr på mange kristne butikker og hjem. To muslimer og en kristen mistet livet under opptøyene. Flere har uttrykt alvorlig bekymring for at loven ble anvendt på en diskriminerende måte. Etter som dommen ble utstedt av en domstol innenfor den

statlige sikkerhetstjenesten, var den eneste appellmuligheten å be det øverste militærrådet om å beordre ny rettssak.

I midten av juli tok saken en gledelig vending. Den aktuelle avdelingen i Justisdepartementet nektet å godkjenne dommen. Avdelingen har sendt et notat til president Mohammad Mursi om at dommen er preget av feil og overdrivelser, og at lovens bestemmelser ikke er anvendt korrekt. I notatet oppfordres presidenten til enten å utstede en full benådning, beordre ny rettssak – eller simpelthen se bort fra notatet. Flere lignende saker pågår, der kristne er anklaget for blasfemi.

VIETNAM

To kirker jevnet med jorden

Vietnamesiske myndigheter har nylig revet to nye kirker som tilhørte Hmong-folket i Dien Bien-provinsen, nordvest i Vietnam. De truer også med å rive en tredje kirke,

melder Compass Direct News. Menighetens medlemmer hadde med egne hender bygd kirker til menighetene som hadde vokst seg for store til å være husmenigheter. Nå

måtte de med stor sorg og frustrasjon stå og se på at kirkene ble jevnet med jorden. Titalls politimenn, paramilitære styrker og andre myndighetspersoner raserte kirkene til pinneved. Ho He-kirken, som tilhører Vietnam Good News Mission Church, ble bygd i april og revet 17. juni. Phan Ho-kirken, som tilhører Evangelical Church of Vietnam, ble ødelagt 13. juni. Kirken som er truet med ødeleggelse, Cong-kirken, tilhører også Vietnam Good News Mission Church.

Det har vært en enorm kristen vekelse blant Hmong-folket i fjellområdene nordvest i Vietnam de siste 20 årene. På grunn av vekkelsen overvåker myndighetene Hmong-kristne nøye. De utsettes stadig for trakassering, til tider også for regelrett forfølgelse.

Tre verdige representanter for Hmong-folket. (Foto: Stefanusalliansen/Isene)

KIRGISISTAN

Hilsen fra familieleir i juni

Fra Stefanusalliansens samarbeidspartnere i Kirgisistan har vi fått rapport fra en familieleir som ble holdt i juni med 69 deltagere fra 19 familier. Arrangørene uttrykker stor takknemlighet for støtte fra venner i Norge, deriblant Stefanusalliansen. Lederne forteller at mange familier opplevde forsoning og frigjøring under leiren. Flere av deltagerne hadde opplevd den store sorgen å miste et barn. På leiren fikk de være sammen i en atmosfære av hvile, helbredelse og velsignelse. For mange var dette den første muligheten de hadde til å være sammen på denne måten som familie, og i løpet av tiden som leiren pågikk, kom flere spennende temaer opp, og mange ga vitnesbyrd om at Gud arbeidet med dem. Tilgivelse var et sentralt tema. Mottoet for dette familiearbeidet er: «Dersom familiene er stabile, er også samfunnet stabilt.»

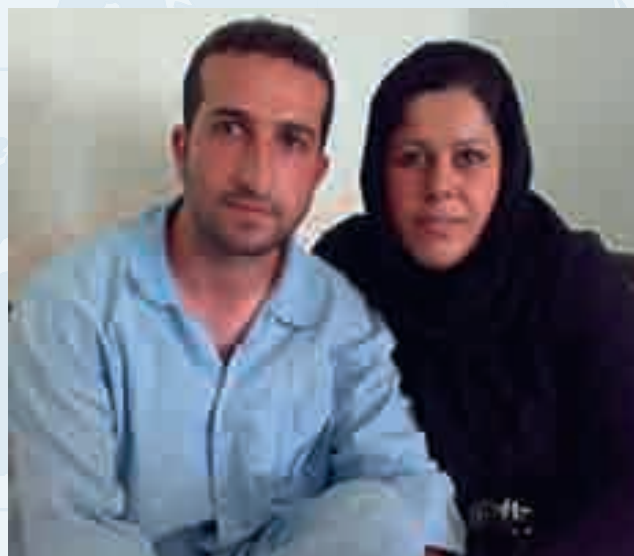
Fra en tidligere reise til Kirgisistan. (Foto: Stefanusalliansen/Skeie)

IRAN

Mange kristne i fengsel

Mange av våre lesere og støttespillere har fulgt Youcef Nadarkhani etter at saken hans ble kjent. Bildet viser ham og sønnene. Han ble fengslet i oktober 2009, og i september 2010 ble han dømt til døden for frafall fra islam. Nå melder Middle East Concern at Nadarkhani er informert om at det vil bli holdt en ny rettssak mot ham i september – men med helt nye anklager. Erfaringen tilsier at det kan dreie seg om uspesifiserte saker, som for eksempel «aktiviteter mot staten» eller mot rikets sikkerhet. Du kan sende appellbrev på vegne av Nadarkhani! Se side 3.

Mange andre troende sitter fengslet i Iran, på grunn av kristen virksomhet. En av dem er Farshid, som har fått en dom på seks år. Han ble arrestert i desember 2010 og dømt i april 2012. En fange som delte celle med Farshid en tid, gir i en video på YouTube et svært positivt bilde av Farshid og berømmer hans oppførsel, holdning og tjeneste overfor andre.

Youcef i cellen – med besøk av kona Fatemah. (Foto: Privat)

INDIA

Besøk fra Arabinda Dey

Arabinda Dey (bildet) fra Stefanusalliansens samarbeidspartner i India, Christ's Disciples' Fellowship (CDF), var på besøk i Norge i august. Han forteller at CDF nettopp har kjøpt to tomter i Midnapur-distriktet, og at de nå vil bygge kirker på tomtene. Dette området har i årevis vært preget av ran, innbrudd og bråk. «Selv politiet unngikk å bevege seg i distriktet på dagtid», sier Arabinda. Men nå har flere ransmenn og kriminelle kommet til kristen tro, etter å ha møtt evangelister fra CDF. Arabinda forteller: «Det begynte med at en ransmann var syk og ble bedt for av en av våre medarbeidere. Mannen ble frisk og tok imot

Jesus. Deretter fikk han med seg flere andre. Og nå skal vi snart bygge to kirker i området!» Arabinda forteller med begeistring om hvor fantastisk det har vært å se stadig flere av de kriminelle i området bli kristne og få en totalt ny retning i livet. «Guds ord forandrer mennesker!»

(Foto: Stefanusalliansen/Blystad)

Stefanus i kirkelig tradisjon

Tekst: Reidar Hvalvik

Historien om Stefanus fra Apostlenes gjerninger 6–7 er velkjent. Han er i den kirkelige tradisjon blitt stående som kirkens første martyr (protomartyr). Som andre helgener har han fått sine faste attributter, det vil si faste kjennetegn, i kunsten. Ofte er disse knyttet sammen med beretningen om helgenens martyrium, og det er derfor naturlig at Stefanus avbildes med steiner – i tillegg til palmegreinen som er et fast element for den som ble martyr. Dessuten: Fordi kapittel 6 omtaler Stefanus i tilknytning til den daglige matutdeling (på gresk: diakonia), omtales Stefanus som diakon. Og det er slik han avbildes i kirkekunsten: i liturgiske klær svarende til diakonen i den senere kirke.

Denne historien om Stefanus burde kanskje være grunnlag nok for at han senere skulle bli husket i kirkelig tradisjon. Men det er neppe tilfelle. I alle fall er det grunn til å tro at hans rolle ville vært langt mer beskjeden enn den faktisk ble – hvis det ikke hadde vært for en begivenhet som fant sted i året 415. Ifølge en legendepreget tradisjon

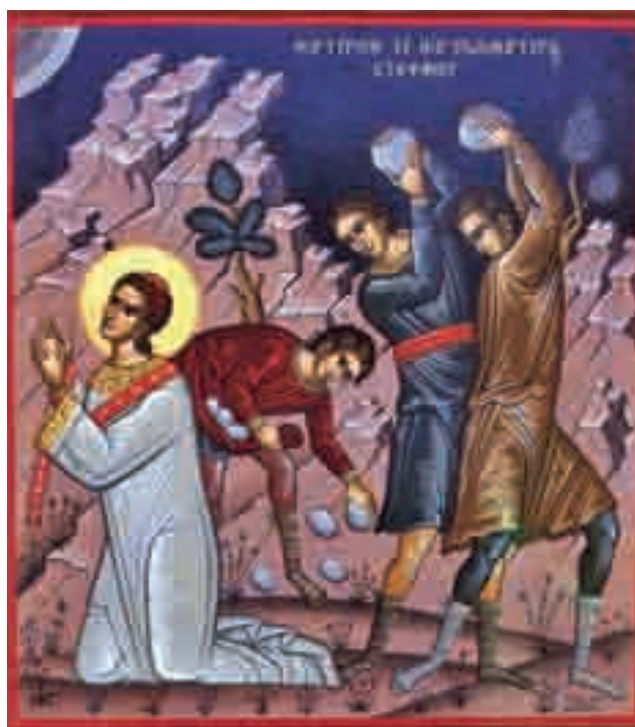
ble nemlig Stefanus' grav funnet det året. Historien er slik – ifølge Alban Butlers *The lives of the fathers. Martyrs, and other principal Saints*:

Historien forteller om presten Lukian som holdt til i Kafargamala, vel 30 km fra Jerusalem. Om natten den 3. desember åpenbarte Gamaliel (jf. Apg 5,34) seg for ham i en drøm og fortalte hvordan han hadde sørget for at Stefanus ble gravlagt i hans eget gravkammer. Etter at Lukian hadde hatt visjonen tre ganger, begynte man å lete på det stedet Gamaliel hadde åpenbart seg i en visjon for munken Migetius. Graven ble funnet, og da de åpnet Stefanus' kiste, skalv jorden og en herlig duft spredte seg. En mengde syke mennesker som var til stede, ble umiddelbart helbredet fra sine sykdommer og plager.

Den 26. desember – som skulle bli dagen da kirken minnes Stefanus – ble mesteparten av Stefanus' levninger brakt til Jerusalem, og plassert i en kirke på Sion. I 444 bygde så keiserinne Eudokia en kirke viet til Stefanus på det stedet der man mente at han var blitt steinet, og hans levninger ble brakt dit. Denne kirken ble trolig ødelagt tidlig på 800-tallet av muslimske tropper. I dag har domini-

Stefanus og Laurentius. Terakottarelieff i San Lorenzo, Firenze, av Donatello (1435). Merk steinen i Stefanus' panne og Laurentius med jerngrillen.

Ortodokst ikon som fremstiller Stefanus' martyrium.

kanerne en kirke og et studiesenter (École biblique) på stedet som befinner seg utenfor bymuren, nord for Damaskusporten. Det er verd å merke seg at man i middelalderen kalte denne porten for Stefanusporten, knyttet til tradisjonen om hans martyrium nord for byen. I dag kalles ofte Løveporten mot øst for Stefanusporten, men det er altså i strid med gammel tradisjon.

Tilbake til keiserinne Eudokia, som var gift med keiser Theodosius II. Ifølge den katolske kirkes gamle bønnebok ble (deler av) Stefanus' relikvier brakt til Konstantinopel i keiser Theodosius II sin tid, og vel hundre år senere ført til Roma, hvor relikviene ble anbrakt i kirken der St. Laurentius var gravlagt. Ifølge tradisjonen var Laurentius (på norsk: Lavrans) diakon i kirken i Roma og led martyrdøden i 258 ved å bli stekt på en jerngrill. Da Stefanus' relikvier ble plassert i St. Laurentius-kirken, ble altså to diakoner og martyrer ført sammen. I kirkekunsten er da også de to ofte avbildet sammen.

Det er på denne bakgrunnen man må forstå sporene av Stefanus i Europa: Det er spredningen av relikvier som forklarer at mange kirker er viet til Stefanus. Derfor har vi Stephansdom i Wien, flere St. Stephen's-kirker i England, mange katedraler viet til Saint Etienne i Frankrike og til San Esteban i Spania.

Grunnen til Stefanus' popularitet er altså først og fremst knyttet til undergjørende relikvier. Et svært tidlig og interessant vitnesbyrd om dette finner vi hos kirkefaderen Augustin. I siste del av sitt hovedverk *Om Guds stat* (bok 22), skrevet ca. 425 – omkring ti år etter funnet av Stefanus' grav, har han et omfattende avsnitt om hans relikvier. Augustin tar opp en innvending i sin egen samtid: På Jesu tid skjedde det mirakler, men det skjer ikke i vår tid. Til dette svarer Augustin: «For også nå skjer det mirakler i Kristi navn, både gjennom hans sakramenter og gjennom bønner eller ved hans helgeners relikvier.»

Deretter nevner Augustin konkrete eksempler han kjenner fra sin egen tid, særlig helbredelser som hadde funnet sted i tilknytning til Stefanus' relikvier – tydeligvis også spredt i Nord-Afrika. Til slutt skriver han: «For hvis jeg ville unnlate å tale om andre helbredelsesmirakler og bare skrive om dem som har skjedd ved denne martyr, den hellige Stefanus, i de romerske koloniene Calama og Hippo, så måtte det skrives mange bøker.»

Det finnes et kjent ord av Tertullian som lyder slik: «Martyrenes blod er kirkens sæd» – det vil si: Ved martyrenes villighet til å dø for Kristi skyld, kom mennesker til tro. Historiene om Stefanus' relikvier forteller hvordan mennesker i oldtiden og middelalderen kom til tro og ble hel-

Diakon og martyr. Glassmaleri i kirken Little St. Mary, Cambridge.

bredet i kontakt med det man mente var hans jordiske levninger. Moderne fornuftstro stiller seg kritisk spørrende til dette, men det er liten grunn til å betvile at mennesker ble helbredet. Og det var først og fremst på den måten minnet om martyren Stefanus ble bevart i Europas kirker.

Reidar Hvalvik er professor i Det nye testamente ved Det teologiske menighetsfakultetet.

Fakkeltog

i solidaritet med kristne i Syria, Irak og Egypt

18. oktober og 8. november

Mange kristne i Midtøsten lever med frykt for morgendagen. Borgerkrigen raser i Syria, Irak er fortsatt rammet av terror, og i Egypt har volden og usikkerheten økt etter revolusjonen i 2011.

Kristne i Syria, Irak og Egypt tilhører verdens eldste kirker. Men usikkerhet og frykt gjør at stadig flere kristne nå forlater Midtøsten. De ber om vår forbønn og støtte for å kunne bli værende i en region som mer enn noen gang trenger et kristent nærvær.

Vis solidaritet: Bli med på fakkeltog!

18/10: Bergen. Sted og tid kunngjøres senere.

18/10: Kristiansand. Sted og tid kunngjøres senere.

18/10: Oslo. Samling i Oslo Domkirke kl. 17. Biskoper fra Den norske kirke deltar sammen med biskop Bernt Eidsvåg fra Oslo katolske bispedømme og kristne med bakgrunn fra Midtøsten. Fakkeltog til Utenriksdepartementet kl. 18, appeller ved utenriksminister Jonas Gahr Støre og pastor Andreas Hegertun fra Filadelfia Oslo.

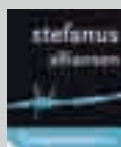
18/10: Stord. Oppmøte på Leirvik torg kl. 19. Appell ved Stig Magne Heitmann (Åpne Dører). Etter fakkeltoget blir det lovsangskveld i Stord kyrkje.

8/11: Stavanger. Sted og tid kunngjøres senere. (NB: Merk datoen.)

Følg med på internett: www.fakkeltog.no

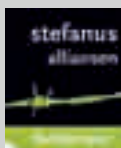

BLI MED – SAMMEN FOR DE FORFULGTE!

BE!

Be for mennesker, kirker, land og prosjekter. Du kan få aktuelle bønneemner på e-post (ukentlig) eller i Magasinet Stefanus.

GI!

Forkjemper er navnet på vår faste givertjeneste. Faste gaver gir økt forutsigbarhet og lave administrasjonskostnader. Les mer: www.forkjemper.no

PROTESTER!

Bli en av våre 6500 appellvenner! Én aksjon i måneden. Du kan få aksjonene tilsendt som e-post, brevpost eller sms (send sms: ROP til 2377).

LES!

Magasinet Stefanus gir god informasjon. Syv utgaver i året. Abonnementet er gratis. Du kan også få nyhetsbrev på e-post hver tredje uke.

Påmelding/mer info:

www.stefanus.no • post@stefanus.no • Tlf.: 23 40 88 00

Mamma Maggie til Norge!

Lederen for Stephen's Children, Mamma Maggie, besøker en rekke steder i Norge i oktober. Grip sjansen til å møte henne!

Stephen's Children er en stiftelse som driver et stort arbeid blant koptere på «søppelfjellet» i Kairo. Det handler om å gi barn og unge hjelp og støtte til utdanning, et sosialt nettverk og ballast til å klare seg i fremtiden. Barnehager og hjemmebesøk til fattige familier står sentralt i arbeidet – som ledes av «Mamma» Maggie Gobran. Med seg har hun en tallrik flokk av oppofrende medarbeidere.

Følgende møtesteder er klare idet bladet går i trykken:

Tirsdag 23/10: Tønsberg Domkirke

Onsdag 24/10: Mandal kirke

Torsdag 25/10: Norheim kirke (Haugesund/Karmøy)

Søndag 28/10: Herøy Frikirke (gudstjeneste)

Mandag 20/10: Lambertseter kirke (Oslo)

(For tidspunkt og nærmere informasjon, sjekk lokalt.)

En rekke norske barnehager, menigheter og søndagskoler er godt kjent med Stephen's Children, gjennom menighetsavtaler og vennskapsbarnehager. Nå blir det mulig å treffe Mamma Maggie her i Norge – møt opp!

Barnehagene står sentralt i arbeidet til Mamma Maggie. (Foto: Håvard Sæbø/Marianne Haugerud)

Bli med på Stefanusprisen!

Stefanusprisen tildeles i år Samuel L. S. Salifu fra Nigeria. I november kommer han til Norge.

Salifu er en nigeriansk kirkeleder og menneskerettighetsaktivist, og han tildeles Stefanusprisen for

- sitt mangeårige engasjement for kirkenes situasjon i Nigeria, spesielt for utsatte kristne i den nordlige delen av landet.
- sin uredde holdning overfor myndighetene i kampen for menneskerettigheter og trosfrihet.
- sitt engasjement for å få etablert Christian Solidarity Worldwide – Nigeria.
- å skrive boken «The Struggling Church – Christians in Northern Nigeria» (foreløpig upublisert).

Sett av 9. november!

Fredag den 9. november inviterer Stefanusalliansen til et åpent arrangement i Oslo. I Trefoldighetskirken skal Salifu overrekkes Stefanusprisen, og festarrangementet vil være åpent for alle. Vi skal bli bedre kjent med prisvinneren, og det blir flott musikk ved Norwegian Gospel Voices.

Salifu kommer til Norge sammen med sin nære venn og medarbeider Yunusa Nmadu. Sammen har de etablert «Christian Solidarity Worldwide – Nigeria», en menneskerettighetsorganisasjon på kirkelig grunn. Deres ektefeller kommer også til Norge, og alle deltar i Trefoldighetskirken. Velkommen!

TID: 9. november kl. 19

STED: Trefoldighetskirken, Oslo sentrum

Stefanusprisvinner Samuel Salifu sammen med kona Alice. (Foto: Jon-Geir Dittmann)

STEFANUS

I munnen din
ligger ordene klare
av lyset fra Gud,

av Ånden som puster
gjennom deg

Stemmen din
løfter sannheten
med begge hender

mot himmelen,
knærne møter jordas
mildhet, de støyende skyggene
til dem som knytter hendene
rundt steiner

I ansiktet ditt ser de
en engels ferd
men holder seg for ørene

Du ber
og lufta bærer
lyden av steiner

Du ser
Herren, den levende,
porten du vitnet om
åpen

Blodet på kappen din
renner i sømmer
av tilgivelse

Ordet reiser seg
fra dødens steiner

Apostlenes gjerninger 6,8-7,60

Diktet er skrevet av **Kirsti Hole**. Hun er 45 år gammel og har vært opptatt av de forfulgte kristne siden ungdomstiden. Hun sitter i menighetsrådet i Krødsherad og er utdannet ved Diakonissehuset og Diakonihøyskolen. Hun fikk utgitt diktsamlingen «Døgnskrift» på Gyldendal Norsk Forlag da hun var 17 år.

